

Georges Maes in gesprek met Hilde Gueden.

GEORGES MAES

Westvlaming met internationale faam

Ik geloof niet dat er veel muziekliefhebbers te vinden zijn, die nooit de vier-eenheid, het Haydn-kwartet, hebben beluisterd, hetzij op de fonoplaat, hetzij in één van de honderden zalen, waarin het opgetreden is. *Ensemble transcendant... Le jeu de ces quatre instrumentistes se fusionne en un tout d'une homogénéité d'un fondu admirable... een volkomen op elkaar ingespeeld en op elkaar ingesteld ensemble... Eine der hervorragendsten Eigenschaften des Ensembles ist die wundervolle Homogenität...* schreef de pers indertijd. Nu is die tijd — jammer! — voorbij. Het Haydn-kwartet behoort tot het muzikale verleden en de vier-eenheid bestaat niet meer.

We hebben de man bezocht en gesproken, die er de leiding van had, de organisator, de instrumentist in hart en nieren, de orkestmeester, die toegejuicht wordt, zelfs in het mondaine, verwende Oostende: Georges Maes. En als wij hier af en toe de lofbazuin opsteken, dan is dat omdat hij het verdient en omdat wij in zijn persoon redenen hebben om ons te verheugen, om écht blij te zijn, want Vlaanderen is niet zoveel dirigenten rijk, die een orkest leiden uit pure innerlijke aandrang, uit verheven idealisme en met een zo groot meesterschap.

Het is geen toeval dat hij een groot muzikant werd. *Het zat een beetje in de familie*, vertelt hij. Zijn overgrootmoeder speelde viool en toen Georges (* Oostende, 26 mei 1914) tien jaar oud was, kreeg hij zijn eerste viool(tje). Maar familie-invloed volstaat niet en hij trok naar het Koninklijk Conservatorium te Gent, waar hij verscheidene eerste prijzen behaalde: harmonie, contrapunt, fuga en de virtuositeitsprijs voor viool. Hij studeerde compositie met Tous-saint de Sutter, viool onder leiding van Henri Gadeyne, Jacobsen en Zimmer. Daarna bijna acht jaar orkestmuzikant aan het Oostendse kursaal, solist aan de Gentse opera en zeventien jaar bij het Nationaal Orkest. Een voortdurend studeren, een nooit onderbroken training, een compleet inleven in het muziek- en orkestleven. Dan, in 1945, begon,

hetgeen hij noemt *de harde tijd*. In dat jaar kwam het Haydn-kwartet tot stand. Met drie vrienden uit het Nationaal Orkest oefende hij — buiten het dagelijks werk — minstens drie uren per dag. Goed spelen volstond niet: men moest de perfectie bereiken, want het verdwijnen van het kwartet *Pro Arte* betekende voor een wordend kwartet een zeer zware erfenis. Dat Georges Maes (leider en viool), Louis Hertogh (viool), Louis Logie (altviool) en René Pousseele (cello) daar wonderwel in slaagden, is een feit. Ze verwierven tijdens de vijftien jaar Haydn-kwartet een internationale faam. Ze concerteerden in het merendeel van de Europese landen: gemiddeld 60 concerten per jaar en in de topjaren bereikten ze zelfs 80 en 90 uitvoeringen. Italië, Engeland, Nederland, Spanje, Duitsland, Frankrijk... Een avond in Rome, na het concert een haastige receptie, daarna in vliegende vaart met een taxi naar het station, waar nog net de laatste trein werd gehaald. Op die trein verwisselen van kledij, heel de nacht rijden, ontwaken in Sicilië en 's avonds alweer concerten in Palermo... Het kwartet gaf ooit eens 28 concerten in 32 dagen tijd... Dat was *de harde tijd*, maar het was schoon. En als hij daarover vertelt, kan Georges Maes zich niet bedwingen een vergelijking te maken tussen Italië en België: Italië is voor ons hét land van de Bel-Canto, maar... ge vindt er minstens 300 concertverenigingen voor kamermuziek, *die alle gesubsidieerd worden door de Staat*. Over welbegrepen cultuurpolitiek gesproken...

1960 werd een halte: het Haydn-kwartet had vijftien jaar lang *getourneerd* en kwam tot rust... Georges Maes werd benoemd tot directeur van het Oostendse Muziekconservatorium en dat had hij uitsluitend te danken aan zijn capaciteiten op muzikaal en pedagogisch plan. Het zou, als hij wou, wat men noemt een *rustige functie* kunnen zijn, doch Georges Maes heeft zich een nieuwe wereld geschapen, waarin het bruist van orkestleven. Hij is nog steeds leider van het Gentse Kamerorkest, dat hij, tijdens het

Internationaal Muziekfestival in september tot nieuwe triomfen leidde. Hij dirigeerde drie van de zeventien concerten, die werden gegeven : drie muzikale toppunten, waarvan de pers schreef dat ze op briljante wijze een internationaal peil bereikten. Op 30 oogst werd een Mozartconcert uitgevoerd. Dirigent Georges Maes speelde zelf ook mee, zoals bijgaande foto toont en de wereldberoemde Hilde Gueden, één der meest merkwaardige sopranen van onze tijd, verleende haar medewerking. 13 september werd een nieuw hoogtepunt in het festival : de befaamde pianisten Robert, Gaby en Jean Casadesus vertolkten op een bijna ongeëvenaarde wijze Mozart en Bach en, vooral !, de *Serenade opus 44 nr. 2* van de Vlaamse componist Victor Legley, die zijn eigen weg heeft gevonden in het gebied van de hedendaagse toondichtkunst. Dit concert werd ten andere bijgewoond door het Belgische vorstenpaar.

Maar de uitvoering, waarover Georges Maes het meest tevreden schijnt te zijn, is deze van de derde avond. Het werd een eerste uitvoering in België van de St.-Niklaascantate van Benjamin Britten, een schitterend werk voor koren en orkest, dat een fantastisch succes behaalde en dat Georges Maes zo dolgraag zou uitvoeren in zijn geboortestad... doch de Oostendse mogelijkheden zijn niet deze van Gent... Te Gent waren alle zalen letterlijk uitverkocht. Wat er dus ook beweerd wordt : er is hier in Vlaanderen zéker mogelijkheid tot het scheppen van een muziekleven, betoogt Georges Maes. Hij vindt het alleen doodjammer dat men er niet toe komt een orkest der beide Vlaanderen op te richten; alle elementen zijn daartoe voorhanden, maar men neemt de gelegenheid vooralsnog niet te baat. Misschien zal zich dat trapsgewijze manifesteren en Georges Maes blijft niet bij de pakken zitten. Oostende is een verwerende, mondaine stad, die al té veel opkijkt naar mensen van buiten de grenzen en die té veel neerblijkt op het eigen volk, en om die reden wil Maes niet blijven zitten in de rustige functie. Hij stampet een nieuw, jong en verjongd en eigen muziekleven uit de grond. Hij heeft mij heel openhartig verteld over welke financiële mogelijkheden hij beschikt : men moet méér zijn dan idealist om daarmee concerten in te richten. Toch doet hij het : op 26 oktober verzorgde de Concertvereniging van het Oostendse Muziekconservatorium onder zijn leiding weer een avond en ditmaal met medewerking van het Canadese pianoduet Renée Morisset en Victor Bouchard. Hoe Maes zijn budget in evenwicht krijgt, is een raadsel.

Maar hij doet het ! Hij doet het met overtuiging, met een energie, een wilskracht, een idealisme en een vindingrijkheid, die bewondering en diepe waardering afdwingen.

26 oktober bracht werken van Haendel, J. S. Bach, Mozart en... nogmaals de *Serenade* van Victor Legley, die Maes beschouwt als één van de allerbeste Westvlaamse componisten. Op 18 januari volgt alweer een andere concertavond : Frans Brouw komt, evenals de solisten van het Belgisch Kamerorkest; zij zullen werken uitvoeren van Vivaldi, J. S. Bach, Mozart en Schostakovitch. Hoeveel werk en zorg dit kost, staat niet op het programma en dat weet alleen Georges Maes zelf. En daar roemt hij zich niet op. Hij zal heel even een misstand aanklagen, als het hem al té machtig wordt, doch van hem mag gezegd worden dat hij bescheiden is. Hij eist alles van de muzikanten, die hij leidt — hij eist echter op de allereerste plaats alles van zichzelf. Hij

kon een rustige directeur zijn, die enkel de conservatoriumproblemen ter harte zou nemen. Maar daar is hij de man niet naar. Aan zijn zevenenveertig jaar wordt hij nog gegrepen door *de grote onrust*, de herscheppingsdrang van werken, die mijlpalen zijn in de geestelijke en culturele ontplooiing van de mensheid, de ondefinieerbare onrust, die zijn beste krachten opeist om zijn schoonheidsideaal op de schoonste manier te beleven. Steeds opnieuw wordt men daardoor getroffen bij de ontmoeting van mensen van zijn peil, die onze waardering, bewondering en steun verdienen. Wij kunnen volmondig beamen wat de pers unaniem schreef bij gelegenheid van het Gentse Muziekfestival : *Wat wij persoonlijk als het meest positieve resultaat zien van gans het Festival, is wat Georges Maes en het Belgisch Kamerorkest hebben gepresteerd en het is onze mening dat, voor zover van een kunstpolitiek terzake sprake kan zijn, in deze richting dient verder gebouwd. Hiermee bedoelen wij dat de — vooral financiële — mogelijkheden van het Internationaal Muziekfestival van Gent, aan onze eigen mensen de gelegenheid moet geven zich te wijden aan de instudering en uitvoering van nieuwe werken...*

De harde tijd... Nee, hij is nog niet achter de rug voor Georges Maes. Hij kan nog niet rusten. Vijftien jaar Haydn-kwartet, het werk in het Nationaal Orkest en het Gentse Kamerorkest, zijn geen rustpunten, maar wel zoveel trappen op-waarts naar de top, die Maes bereiken wil, niet om zichzelf, maar om de Kunst en omdat het zijn roeping is, noch min noch meer.

(Adres : Romestraat 36, Oostende).

Julien Van Remoortere

Georges Maes dirigeert het Gentse Kamerorkest.

